

ΑΡΙΘΜΟΣ 2855/2004

ΕΦΕΤΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΤΜΗΜΑ Α)

Δικαστές: Χαρίλαος Αγγελόπουλος (Πρόεδρος Εφετών), Γεώργιος Γεωργέλλης, Κωνσταντίνος Βαμβακίδης (Εισηγητής)

Δικηγόροι: Βασίλης Πρωτόπαπας, Φίλων Μάγκος- Λάμπρος Τιμοθέου

Ετήσια Χρηματιστηριακή Παραγραφή. Χρηματιστηριακή Παραγραφή εν Επιδικία

Βλ. κατωτέρω ΓΧ Παλάζη

.....Η κρινόμενη έφεση κατά της 18443/2003 οριστικής αποφάσεως του πολυμελούς πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα από την ενάγουσα που ηττήθηκε πρωτοδίως. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή από τυπική άποψη και να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της κατά την ίδια διαδικασία (άρθρο 533 ΚΠολΔ).

Η αρχικώς ενάγουσα «Ε... Χ..... Α.Ε.», δικαιούχος της ήδη εικαλούσας, καθολικής διαδόχου της, με την αγωγή της για την οποία εκδόθηκε η εικαλουμένη απόφαση, ιστορούσε ότι ύστερα από εντολές του εναγομένου και ήδη εφειβλήτου εκτέλεσε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών τις αγοραπωλησίες των μετοχών που ανέφερε σ' αυτή (αγωγή), από τις οποίες, ύστερα από συμφηρισμό των μεταξύ τους απαιτήσεων, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο εις βάρος του εναγομένου ποσού 54.337.845 δραχμών (158.411,42 ευρώ). Ζήτησε δε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το πιο πάνω ποσό με το νόμιμο τόκο από 1.1.2001, ημερομηνία κατά την οποία όχλησε σχετικά τον εναγόμενο, διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, με την εικαλούμενη απόφαση του, απέρριψε την αγωγή ως κατ' ουσίαν αβάσιμη (ως αναπόδεικτη, αλλά και κατά παραδοχή ενστάσεως παραγραφής της επίδικης αξίωσης που πρότεινε ο εναγόμενος). Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται η εικαλούσα με τους λόγους της

έφεσης της, που ανάγονται σε νομικές και ουσιαστικές πλημμέλειες της επικαλούμενης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί αυτή και να γίνει η αγωγή δεκτή ως κατ'ουσίαν βάσιμη.

Κατά το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 3632/1928, χρηματιστηριακές συναλλαγές είναι οι δικαιοπραξίες που συνάπτονται χρηματιστηριακώς και έχουν αντικείμενο χρηματιστηριακά πράγματα. Στο άρθρο 16 του ίδιου νόμου καθορίζονται οι χρηματιστηριακές συναλλαγές, μεταξύ των οποίων αναφέρονται και όλες οι παρεπόμενες δικαιοπραξίες που σχετίζονται με τις κύριες χρηματιστηριακές συμβάσεις (ε' περίπτωση του άρθρου 16 του ως άνω νόμου 3632/1928). Με το άρθρο 20 παρ. 1 περ. γ του ν. 1806/1988, που αντικατέστησε το παραπάνω άρθρο 16 του ν. 3632/1928 ορίστηκε ότι χρηματιστηριακή συναλλαγή θεωρείται και κάθε δικαιοπραξία συναφείς με την διενέργεια και την εκτέλεση αγοραπωλησίας χρηματιστηριακών πραγμάτων και αξιών. Ομόφωνα γίνεται δεκτό από την θεωρία και τη νομολογία των δικαστηρίων ότι στην τελευταία αυτή κατηγορία των χρηματιστηριακών συναλλαγών (παρεπόμενων- συναφών) υπάγεται και η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας (Εφ.Αθ. 219/2004 Ε.Εμπ.Δ. ΝΕ 374, Εφ.Αθ. 2654/1999 ΝοΒ 48, 1275, Γ.Βελέντζα «Χρηματιστήρια-Κεφαλαιαγορά» Τομ. Α , σελ. 164-170, Δ. Τσιμπανούλη, Οι επενδυτικές υπηρεσίες στο Ελληνικό και κοινοτικό δίκαιο , σελ. 55 ΑΠ. Γεωργιάδη Ε.Εμπ.Δ ΜΒ 599). Η ανωτέρω σύμβαση (χρηματιστηριακής παραγγελίας) έχει ως αντικείμενο, αφενός την ανάληψη από τον χρηματιστή της υποχρέωσης να εκτελέσει, με την κατάρτιση κύριας χρηματιστηριακής σύμβασης, την παραγγελία (εντολή) του πελάτη για αγορά ή πώληση χρεογράφων (χρηματιστηριακών πραγμάτων) και αφετέρου την ανάληψη από τον πελάτη της υποχρέωσης να καταβάλει στο χρηματιστή τη συμφωνηθείσα αμοιβή (προμήθεια) για την εκτέλεση της χρηματιστηριακής συναλλαγής (Εφ.Αθ. 219/2004, 2679/2003, 2654/1999 ο.π.). Εξάλλου κατά το άρθρο 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928, κάθε αξίωση που πηγάζει από χρηματιστηριακή συναλλαγή

παραγράφεται μετά πάροδο έτους από την λήξη του έτους κατά το οποίο έχει συναφθεί η συναλλαγή. Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων και την γενικότητα της διατύπωσης της τελευταίας πιο πάνω διάταξης (15 παρ. 6 ν. 3632/1928), που δε διακρίνει σε κύρια ή παρεπόμενη χρηματιστηριακή συναλλαγή, αλλά αναφέρεται γενικά σε χρηματιστηριακή συναλλαγή («... κάθε αξίωση που πηγάζει από χρηματιστηριακή συναλλαγή...») συνάγεται ότι η ως άνω ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή ισχύει τόσο για τις αξιώσεις που απορρέουν από χρηματιστηριακές συμβάσεις που συνάπτονται εντός του χρηματιστηρίου και μεταξύ των μελών αυτού (κύριες χρηματιστηριακές συμβάσεις), όσο και για τις παρεπόμενες ή συναφείς χρηματιστηριακές συμβάσεις, όπως είναι, κατά τα ανωτέρω, αυτή της χρηματιστηριακής παραγγελίας που συνάπτεται μεταξύ του μέλους (ΑΧΕ) και του εντολέα (επενδυτή –πελάτη), αφού, όπως προαναφέρθηκε, ο νόμος κάνει μνεία για κάθε αξίωση από χρηματιστηριακή συναλλαγή χωρίς να διακρίνει τις αξιώσεις που πηγάζουν από κύριες ή παρεπόμενες (συναφείς) χρηματιστηριακές συναλλαγές (Γεωρ. Παλάζη, Ε.Τρ.Αξ.Χρ.Δ. 2003 σελ. 1037 , του ιδίου, η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή, Αρμ. 57, 1052). Η άποψη ότι η διάταξη του άρθρου 15 ν. 3632/1928 (ετήσια παραγραφή) αφορά μόνο αξιώσεις από κύριες χρηματιστηριακές συμβάσεις, δηλαδή απ' αυτές που συνάπτονται εντός του χρηματιστηρίου και μεταξύ των μελών αυτού και όχι παρεπόμενες (συναφείς) χρηματιστηριακές συμβάσεις, όπως είναι αυτή της χρηματιστηριακής παραγγελίας που συνάπτονται μεταξύ της χρηματιστηριακής εταιρίας και του εντολέα –επενδυτή (άρθρο 90 Εμπ.Ν), στην οποία συμπληρωματικά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Α.Κ περί εντολής, με συνέπεια οι εν λόγω αξιώσεις, κατά την άποψη αυτή, να υπάγονται στην εικοσαετή παραγραφή που προβλέπεται από το άρθρο 249 Α.Κ (βλ. Γνωμ.Ελ. Σιαλίδη σε Ε.Τρ.Αξ.Χρ. Δ. 2000 σελ. 365 επ.), δεν γίνεται δεκτή από την κρατούσα στη νομολογία των δικαστηρίων άποψη (Γεωργ. Παλάζη ο.π.). Η άποψη ότι η παραγραφή της αξιώσεως που πηγάζει από χρηματιστηριακή

παραγγελία υπάγεται στην ανωτέρω διάταξη της χρηματιστηριακής νομοθεσίας (άρθρο 15 παρ. 6 ν. 3632/1928) και όχι στις γενικές διατάξεις περί παραγραφής του Α.Κ., ενισχύεται και από τα εξής: α) Η εκτέλεση της χρηματιστηριακής παραγγελίας από το χρηματιστή γίνεται κατά το χρηματιστηριακό δίκαιο (άρθρα 2 ν. 3632/1928 , 27 ν. 1806/1988, 59 ν. 2533/1997, υπ' αριθμ. 6280/β.508/17.5.1989 και 23832/β.451/29.5.1992 αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, υπ' αριθμ. 18/15.1.1999 απόφαση του Δ.Σ του Χ.Α.Α) και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του χρηματιστή και του παραγγελέα (εντολέα) από την πώληση και την αγορά υπόκεινται στο χρηματιστηριακό δίκαιο και μόνο αν δεν ρυθμίζονται απ' αυτό υπόκεινται στις διατάξεις του Α.Κ (513 επ.), β) καμία διάταξη νεότερου χρηματιστηριακού νομοθετήματος δεν ορίζει ότι η ετήσια παραγραφή του άρθρου 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928, που εξακολουθεί να ισχύει, εφαρμόζεται μόνο στις κύριες χρηματιστηριακές συμβάσεις και όχι και στις συναφείς (παρεπόμενες) χρηματιστηριακές συναλλαγές, μεταξύ των οποίων είναι και η χρηματιστηριακή παραγγελία, γ) η παραγραφή του άρθρου 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928 είναι ειδική (προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου) και ως εκ τούτου έχει εφαρμογή έναντι της γενικής παραγραφής των διατάξεων του Α.Κ (249 επ.) και δ) για την ασφάλεια των χρηματιστηριακών συναλλαγών και τη βεβαιότητα του δικαίου ο νομοθέτης καθιέρωσε την ως άνω βραχυχρόνια (ετήσια) παραγραφή για τις αξιώσεις από χρηματιστηριακές συναλλαγές για ταχύτατη εικαθάριση των χρηματιστηριακών συμβάσεων, μεταξύ των οποίων, όπως προαναφέρθηκε, περιλαμβάνεται και η χρηματιστηριακή παραγγελία. Χαρακτηριστικό της ταχύτατης εικαθάρισης των χρηματιστηριακών συναλλαγών (παράδοση πράγματος και πληρωμή του τιμήματος) είναι ότι αυτές οι ενέργειες, κατά τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 , 19 παρ. 2, 26 παρ. 1, 2 και 27 παρ. 1 του ν. 3632/1928, πρέπει να γίνονται την επιούσα εργάσιμη ημέρα και μετά την τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 20 παρ. 1 , με το άρθρο 45 παρ. 2 του ν. 1914/1990 η εν λόγω προθεσμία ορίστηκε σε

δύο (2) εργάσιμες ημέρες , από την ημέρα κατάρτισης της συναλλαγής και από 20. 12. 1996 σε τρεις (3) ημέρες (υπ' αριθμ. 4-2005/B/1570 Υ.Α του Υπ.Εθν. Οικονομίας). Η συντομότητα δε αυτή προθεσμία για την εκτέλεση της χρηματιστηριακής συναλλαγής επεκτάθηκε και στην περίπτωση της συμβάσεως παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας (μεταξύ του εντολέα και του χρηματιστή) με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 2843/2000. Συνακόλουθα η αιτία της ως άνω διάταξης για ταχύτατη εκκαθάριση της χρηματιστηριακής σύμβασης εναρμονίζεται με τη θέσπιση σύντομης (ετήσιας) παραγραφής και για την αξίωση που πηγάζει από σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας. Εξάλλου η κάθε χρηματιστηριακή συναλλαγή είναι αυτοτελής και προσμετράται ξεχωριστά το χρεωστικό υπόλοιπο. Έτσι η υπαγωγή των αλληπάλληλων καθημερινών για μεγάλο διάστημα αγοραπωλησιών ενός πελάτη στις ρυθμίσεις περί αλληλόχρεου λογαριασμού κατά τις οποίες κάθε συναλλαγή θα χάνει την αυτοτέλεια της και θα καθίσταται απαιτητό μόνο το εκάστοτε προκύπτον απ' τις χρεοπιστώσεις υπόλοιπο, δεν είναι εν προκειμένω επιτρεπτή, διότι το σύστημα εκκαθάρισης κάθε χρηματιστηριακής συναλλαγής αφορά, όπως προεκτέθηκε, αυτήν και μόνο χωριστά (βλ. Νικολάου Μουσα «ΧΘ» Φεβρουάριος 2002 σελ. 11, Γ. Παλάζη Αρμ. 57, 1052). Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την διάταξη του άρθρου 260 Α.Κ , με την οποία προβλέπεται ως λόγος διακοπής της παραγραφής ή με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση της αξιώσεως από τον υπόχρεο, αρκεί για το αποτέλεσμα αυτό οποιαδήποτε ενέργεια και συμπεριφορά του οφειλέτη απέναντι στο δανειστή, από την οποία να προκύπτει ότι ο πρώτος, βρισκόμενος σε πλήρη επίγνωση της αξιώσεως του τελευταίου, θεωρεί αυτήν ότι υπάρχει, ώστε να μην είναι αναγκαία η έγερση της σχετικής αγωγής. Με την έννοια αυτή δεν εξετάζεται αν η ενέργεια και συμπεριφορά του οφειλέτη έχει δικαιοπρακτικό χαρακτήρα ούτε αν συνιστά συμβατική ή μονομερή αναγνώριση της αξιώσεως ή σύμβαση αναγνώρισεως χρέους κατά την έννοια του άρθρου 873 Α.Κ. . Η έχουσα τα ανωτέρω στοιχεία

συμπεριφορά πρέπει να επιδεικνύεται, πριν από την συμπλήρωση της παραγραφής, έναντι του δανειστή και όχι έναντι τρίτου προσώπου (Α.Π.382/2002 Ελλ.Δνη 44, 496). Τέλος κατά το άρθρο 261 του Α.Κ η παραγραφή διακόπτεται με την έγερση της αγωγής για την αξίωση, η δε παραγραφή που διακόπηκε μ' αυτόν τον τρόπο αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου. Τέτοια πράξη θεωρείται κάθε διαδικαστική ενέργεια που κατά το νόμο είναι αναγκαία για την συνέχιση της δίκης, αποβλέπει δε και κατευθύνεται στην επιτυχία του σκοπού της. Έτσι, διαδικαστική πράξη με την παραπάνω έννοια, είναι και η έκδοση αναβλητικής ή οριστικής αποφάσεως,, κάθε μία από τις παραπάνω διαδικαστικές πράξεις επιφέρει αυτοτελώς τη διακοπή της παραγραφής, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω αι η κοινοποίηση της (Α.Π. 1683/1984 ΕλλΔνη 26, 650, Εφ.Αθ. 1062/1986 ΕλλΔνη 28 487, Γεωργιάδης- Σταθόπουλος, Αστικός Κώδικας 1, κάτω από το άρθρο 261 αριθμ. 8 και τις εκεί περαιτέρω παραπομπές στη νομολογία). Κατά την αληθινή έννοια της τελευταίας αυτής γενικής διατάξεως (άρθρο 261 Α.Κ) που εφαρμόζεται και στις αξιώσεις που πηγάζουν από ειδικούς νόμους, αν η παραγραφή της αξίωσης διακοπεί με έγερση αγωγής, η ίδια ακριβώς παραγραφή, δηλαδή όμοια με εκείνη που έχει ήδη διακοπεί, αρχίζει σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το είδος της ως βραχυπρόθεσμης ή συνηθισμένης, ευθύς αμέσως από την αγωγή αυτή. Η εν λόγω παραγραφή διακόπτεται ύστερα από κάθε διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου, αρχίζει δε η νέα παραγραφή, ίσης διάρκειας με αυτή που ήδη διακόπηκε, από την επιχείρηση της νέας διαδικαστικής πράξεως. Η παραγραφή αυτή μπορεί να συμπληρωθεί και με την πάροδο του χρόνου που ισχύει γι' αυτήν, χωρίς να μεσολαβήσει κάποια άλλη διαδικαστική πράξη ή άλλος λόγος διακοπής, αν η αξίωση βρίσκεται ήδη σε επιδίκα, πριν να περατωθεί η τελευταία δίκη. Με άλλα λόγια, αν η αξίωση βρίσκεται ήδη σε επιδίκα, η παραγραφή στην οποία αυτή υπόκειται, μπορεί να συμπληρωθεί ενώ ακόμα διαρκεί η επιδίκα, αν αδρανούν οι διάδικοι (Α.Π 1610/2003

Ελλ.Δνη 45 793, ΕφΑθ 5906/1999 ΕλλΔνη 42 811, Εφ.Αθ.927/1998 Ελλ.Δνη 40 , 1183). Δεν αποτελεί δε λόγο ανώτερης βίας που εμποδίζει την παραγραφή ο ορισμός διασπίμου σε χρόνο πέραν του χρόνου παραγραφής (Α.Π 1182/2000 Ελλ.Δνη 42 1339). Τέλος από τις διατάξεις των άρθρων 261, 270 παρ. 1 Α.Κ σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 277 του ίδιου κώδικα , κατά την οποία το δικαστήριο δεν λαμβάνει αυτεπάγγελτα υπόψη την παραγραφή που δεν έχει προταθεί , προκύπτει ότι, όπως η πρόταση παραγραφής αποτελεί αντικείμενο ένστασης, έτσι και η πρόταση διακοπής αυτής (παραγραφής) αποτελεί αντένσταση κατά της παραπάνω ενστάσεως, με την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο περιεχόμενος στην αντένσταση αυτή , που επίσης δεν λαμβάνεται αυτεπάγγελτα υπ' όψη , ισχυρισμός έχει τα στοιχεία που απαιτούνται από το νόμο για το πιο πάνω επιδιωκόμενο έννομο αποτέλεσμα της παρακώλυσης γέννησης ή άσκησης ή κατάλυσης μεταγενέστερα του επίδικου δικαιώματος. Για την πληρότητα της αντένστασης διακοπής της παραγραφής δεν αρκεί μόνο η έκθεση γεγονότων που γίνεται προς θεμελίωση άλλης ένστασης ή άλλου ισχυρισμού, αφού δεν αναπληρώνεται και το αίτημα που πρέπει αναγκαστικά να περιέχει η αντένσταση διακοπής της παραγραφής για απόρριψη της ένστασης παραγραφής λόγω διακοπής και μη συμπλήρωσης αυτής (Α.Π. 18/1998 ΝοΒ 47, 39, Εφ.Αθ. 5660/1998 ΝοΒ 47, 790). Στην προκειμένη περίπτωση ο εναγόμενος με τις προτάσεις που εμπρόθεσμα κατέθεσε στο Πρωτοβάθμιο δικαστήριο αρνείται την αγωγή και ισχυρίζεται, πλην άλλων, ότι η επίδικη αξίωση της ενάγουσας έχει παραγραφεί πριν από την άσκηση της κρινόμενης αγωγής , αλλά και εν επιδικία, αφού, αφενός από την λήξη του έτους κατά το οποίο συνήφθησαν οι επίμαχες συμβάσεις χρηματιστηριακής παραγγελίας, από τις οποίες πηγάζει η αξίωση της ενάγουσας (1999), μέχρι την άσκηση της αγωγής (12.11.2001) παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους και αφετέρου μεταξύ δύο διαδικαστικών πράξεων και συγκεκριμένα της αναβλητικής αποφάσεως του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου (5.3.2002) και της συζητήσεως της υποθέσεως

ενώπιον αυτού (18.3.2003) μεσολάβησε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου , συνιστά ένσταση καταλυτική της αγωγής που στηρίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις (15 παρ. 6 ν. 3632/1928 και 261 Α.Κ) και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν. Με βάση τα εκτιθέμενα στην αγωγή περιστατικά η ενάγουσα προβάλλει κατά του εναγομένου αξιώσεις που πηγάζουν από χρηματιστηριακές συναλλαγές (χρηματιστηριακές παραγγελίες) που συνήφθησαν μεταξύ τους κατά το έτος 1999 (από τις συναλλαγές των ετών 1998 και 2000 η ενάγουσα δεν είχε απαιτήσεις έναντι του εναγομένου) και εφόσον από τη λήξη του έτους αυτού (1999) μέχρι την άσκηση (κατάθεση και επίδοση) της αγωγής, που έγινε στις 12.11.2001 (βλ. επισημείωση του δικαστικού επιμελητή επί της αγωγής) παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους , χωρίς να μεσολαβήσει κανένα διακοπτικό της παραγραφής γεγονός, οι αγώγιμες αξιώσεις της ενάγουσας έχουν υποπέσει στην παραγραφή του άρθρου 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928. πέραν των ανωτέρω, από τα με επίκληση προσκομιζόμενα από τους διαδίκους δημόσια έγγραφα , καθώς και από όσα συνομολογούνται από αυτούς , αποδεικνύεται ότι η ενάγουσα άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης την κρινόμενη αγωγή στις 12.11.2001 (κατατέθηκε στις 16.10.2001 και επιδόθηκε στον εναγόμενο στις 12. 11. 2001), διάσιμος δε αυτής προσδιορίσθηκε η 5.3.2002. κατά την ημερομηνία όμως αυτή (5.3.2002), η συζήτηση της αγωγής, όπως και η ενάγουσα αναφέρει στις προτάσεις της, αναβλήθηκε για την 18.3.2003, οπότε και συζητήθηκε ενώπιον του ως άνω Δικαστηρίου. Κατά τη συζήτηση αυτή προβλήθηκε εκ μέρους του εναγομένου η ίδια ως άνω ένσταση παραγραφής εν επιδικία της αξίωσης της ενάγουσας. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι μεταξύ της αναβολής της συζήτησης της ένδικης αγωγής στις 5.3.2002 , που αποτελεί την τελευταία δε διαδικαστική πράξη του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, η οποία διέκοψε την παραγραφή, μέχρι την 18. 3. 2003, που συζητήθηκε η υπόθεση ενώπιον του ως άνω δικαστηρίου , είχε παρέλθει ο χρόνος παραγραφής της επίδικης αξίωσης ,

δηλαδή το ένα έτος που προβλέπει το άρθρο 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928 . ενόψει των ανωτέρω , αφού γίνει δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη η προβληθείσα από τον εναγόμενο ένσταση παραγραφής της επίδικης αξίωσης της ενάγουσας , πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αγωγή ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Από τις προτάσεις της ενάγουσας στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο προκύπτει ότι αυτή δεν πρόβαλλε ισχυρισμό για διακοπή της ως άνω παραγραφής με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο . Ούτε επίσης προέβαλε τέτοιο ισχυρισμό, καθ' υποφορά, με την αγωγή της η ενάγουσα. Η απλή αναφορά σ' αυτή (αγωγή) «*ότι ο εναγόμενος δεν προέβαλε αντιρρήσεις όταν στις 31.12.2000 του γνωστοποίησε το υπόλοιπο της οφειλής του προς αυτήν και έτσι αποδέχθηκε αυτός την οφειλή του*» δεν μπορεί να αποτελέσει ισχυρισμό για διακοπή της παραγραφής, αφού το περιστατικό αυτό, της αποδοχής από τον εναγόμενο της αποδοχής της οφειλής του, διηγηματικά μόνο αναφέρεται από την ενάγουσα, χωρίς να προβάλλεται ισχυρισμός περί διακοπής της παραγραφής και απορρίψεως της σχετικής ενστάσεως παραγραφής, η οποία, άλλωστε, τότε, δεν είχε καν προταθεί. Επομένως ο λόγος της έφεσης με τον οποίο η επικαλούσα παραπονείται ότι καιώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό της περί διακοπής της παραγραφής αλυσιτελώς προβάλλεται και ως εκ τούτου είναι απορριπτέος . Ακόμη όμως και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η ενάγουσα προέβαλε, καθ' υποφοράν με την αγωγή της στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αντένσταση διακοπής της παραγραφής με τον ως άνω ισχυρισμό της ότι ο εναγόμενος αποδέχθηκε το υπόλοιπο της οφειλής του το οποίο του γνωστοποίησε στις 31.12.2000, όπως, επικουρικά δέχθηκε το πρωτόδικο Δικαστήριο , αυτή (αντένσταση) είναι απορριπτέα, δεδομένου ότι, ανεξαρτήτως του ότι από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε το περιστατικό αυτό (αναγνώριση από τον εναγόμενο της οφειλής του με την προαναφερόμενη έννοια του νόμου), η επίδικη αξίωση της ενάγουσας έχει παραγραφεί και εν επιδικία , σύμφωνα με όσα παραπάνω αναφέρθηκαν. Μετά ταύτα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την επάλληλη αιτιολογία της επικαλουμένης

απόφασης του απέρριψε την αγωγή λόγω παραγραφής της επίδικης αξιώσεως της ενάγουσας ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και γι' αυτό ο σχετικός (δεύτερος) λόγος της έφεσης, με τον οποίο η επικαλούσα υποστηρίζει τα αντίθετα και συγκεκριμένα ότι οι επίδικες χρηματιστηριακές παραγγελίες, από τις οποίες πηγάζει η αξίωση της, δεν είναι χρηματιστηριακές συναλλαγές και συνεπώς δεν υπάγονται στην ετήσια παραγραφή του άρθρου 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928, αλλά στην εικοσαετή του Α.Κ , είναι απορριπτέος ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Με βάση τα παραπάνω και αφού η ορθή παραδοχή από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο της ενστάσεως παραγραφής που πρότεινε ο εναγόμενος στηρίζει επαρκώς το διατακτικό της επικαλουμένης αποφάσεως, περί απορρίψεως της κρινόμενης αγωγής της ενάγουσας λόγω παραγραφής της αγώγιμης αξιώσεως, είναι χωρίς αντικείμενο η έρευνα του άλλου λόγου της έφεσης, με τον οποίο η επικαλούσα παραπονείται ότι κακώς το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δέχθηκε ότι οι επίδικες χρηματιστηριακές συναλλαγές μπορούσαν να αποδειχθούν μόνο με τα έγγραφα που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις των χρηματιστηριακών νομοθετημάτων (βιβλιάριο εντολών, πινακίδια, κλπ) και όχι και με μάρτυρες και κατόπιν αυτού, έλλειψη των εγγράφων αυτών, με την επάλληλη αιτιολογία της επικαλουμένης αποφάσεως του απέρριψε την αγωγή, εκτός από παραγεγραμμένη, και ως αναπόδεικτη (ουσία αβάσιμη) , αφού ακόμη και αν η αγωγή με την λήψη υπ' όψη και των άλλων αποδεικτικών μέσων αποδεικνυόταν ως κατ' ουσία βάσιμη, αυτή , κατά τα εκτιθέμενα στην ίδια (αγωγή) ήταν και πάλι απορριπτέα λόγω παραγραφής της επίδικης αξιώσεως της ενάγουσας, κατά παραδοχή της παραδεικτά προταθείσης σχετικής ενστάσεως του εναγομένου. Ύστερα από όλα τα παραπάνω η κρινόμενη έφεση πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη και να καταδικασθεί η επικαλούσα στη δικαστική δαπάνη του εφεσίβλητου(άρθρο 176 , 183, 191 παρ.2 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΣ με την παρουσία των διαδίκων.

ΔΕΧΕΤΑΙ τυπικά και

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ κατ' ουσίαν την έφεση.

Παρατηρήσεις επί της 2855/2004 Απόφασης του Εφετείου Θεσσαλονίκης

**Γ. Χ. Παλάζη
Δικηγόρου (LLM, υπ. ΔΝ)**

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 6 του Ν. 3632/1928 ορίζεται:
"πάσα αξιώσεις πηγάζουσα εκ χρηματιστηριακής συναλλαγής παραγράφεται μετά πάροδον έτους από της λήξεως του έτους καθ' ο συνήφθη η συναλλαγή".

Η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή ισχύει **τόσο** για τις αξιώσεις που απορρέουν από χρηματιστηριακές συμβάσεις που συνάπτονται εντός του Χρηματιστηρίου και μεταξύ των μελών αυτού **όσο** και για τις παρεπόμενες συμβάσεις, όπως είναι αυτή της χρηματιστηριακής παραγγελίας που συνάπτεται μεταξύ του μέλους (ΑΧΕ) και εντολέα (επενδυτή-πελάτη), αφού ο παλαιός νόμος κάνει μνεία για «*πάσα αξιώσεις*» χωρίς να διακρίνει τις αξιώσεις που πηγάζουν από κύριες ή παρεπόμενες χρηματιστηριακές συμβάσεις.

Η διάταξη του άρθρου 15 παρ 6 του ν. 3632/1928 κάνει μνεία για «*πάσα αξιώσεις*» χωρίς να διευκρινίζει εάν αυτές οι αξιώσεις αφορούν και προσέρχονται από αξιώσεις μεταξύ χρηματιστών με χρηματιστές ή αφορούν τις αξιώσεις μεταξύ επενδυτών με χρηματιστές.

Η παραπάνω απόφαση 2855/2004 του Εφετείου Θεσσαλονίκης αποτελεί το πρώτο σοβαρό νομολογιακό παράδειγμα στη δικαστηριακή πρακτική που ασχολείται με τη παλαιά διάταξη της ετήσιας χρηματιστηριακής παραγραφής. Θα έλεγα καλύτερα η δεύτερη με διαφορά 71 ετών αφού και η πολύ παλαιά

απόφαση με αριθμό 106/1933 του Εφετείου Ναυπλίου εξαιρετικού νομικού ενδιαφέροντος (Θέμις 25 έτος ΜΕ σελ 137) έχει κάνει δεκτό ότι η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή εφόσον πρόκειται για χρηματιστηριακή συναλλαγή η οποία διενεργείται εντός της αιθούσης του χρηματιστηρίου Αθηνών αφορά τόσο τις σχέσεις μεταξύ χρηματιστών και μεσιτών όσο και τις σχέσεις μεταξύ χρηματιστών και ιδιωτών ή μεσιτών του χρηματιστηρίου και ιδιωτών. Ομοίου περιεχομένου είναι και οι αδημοσίευτες αποφάσεις 2850/2004, 2852/2004, 2853/2004 και 2854/2004 του Εφετείου Θεσσαλονίκης.

Με το θέμα έχει ασχοληθεί όσον αφορά όμως μόνο με το ημερολογιακό έτος της ετήσιας χρηματιστηριακής παραγραφής και η ΕφΑθ 8418/2003 (εις Ε.Τρ.Αξ.Χρ.Δ. 2004 σελ 450 και ιδίως σελ 452) όπου έχει γίνει δεκτό ότι: *« Ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι η ένδικη αξίωση της ενάγουσας έχει υποπέσει στην ετήσια παραγραφή του άρθρου 15 παρ. 6 του Ν. 3632/1928, διότι οι αναφερόμενες στην αγωγή χρηματιστηριακές πράξεις εκτελέστηκαν από 13.7.2000 έως 30.8.2000, η δε αγωγή κοινοποιήθηκε σε αυτόν στις 6.12.2001, ήτοι μετά την πάροδο του έτους. Ο ισχυρισμός αυτός ορθώς απερρίφθη, ως μη νόμιμος, από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της εφέσεως είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι κατά το άρθρο 15 παρ. 6 του Ν 3632/1928 «πάσα αξίωση πηγάζουσα εκ χρηματιστηριακής συναλλαγής παραγράφεται μετά πάροδο έτους από της λήξεως του έτους καθ'ο συνήφθη η συναλλαγή», στην προκείμενη δε περίπτωση, αφού οι ένδικες συναλλαγές συνήφθησαν από 13.7.2000 έως 30.8.2000, η δε αγωγή κοινοποιήθηκε στον εναγόμενο στις 6.12.2001, δεν είχε παρέλθει έτος από της λήξεως του έτους κατά το οποίο συνήφθησαν οι επίδικες χρηματιστηριακές συναλλαγές.....»*

Η βραχυχρόνια αυτή παραγραφή καταλαμβάνει όλες τις χρηματιστηριακές συμβάσεις, κύριες και παρεπόμενες, αφού καμία εξαίρεση των δευτέρων δεν γίνεται τόσο στο νόμο 3632/1928, στον οποίο και περιέχεται η ως άνω διάταξη περί παραγραφής και συγχρόνως ορίζεται ποιες είναι οι χρηματιστηριακές συναλλαγές, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες δικαιοπραξίες, όσο και στο νόμο 1806/1988 με το άρθρο 20 του οποίου ορίζεται ποιες είναι οι χρηματιστηριακές συναλλαγές, στις οποίες,

επίσης, περιλαμβάνονται και οι συναφείς (παρεπόμενες), μέσα στις οποίες και η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής αγοραπωλησίας.

Στο κεφάλαιο Ε του νόμου 1806/1988 στο άρθρο 20 περί Χρηματιστηριακών `Συναλλαγών (όπως ισχύει σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 18 του ν 2324/1995) ορίζεται: «.....1. Χρηματιστηριακές συναλλαγές κατά την έννοια του νόμου αυτού είναι μόνο: α) Η πώληση τοις μετρητοίς, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από την κείμενη νομοθεσία για τα χρηματιστήρια αξιών... β) Η πώληση με ειδικές συμφωνίες..... γ) **Κάθε δικαιοπραξία συναφής για την διενέργεια και την εκτέλεση των παραπάνω συμβάσεων...**»

Έτσι στην έννοια της χρηματιστηριακής συναλλαγής όπως ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 3632/1928 της ενιαύσιας χρηματιστηριακής παραγραφής υπάγονται **όλες οι δικαιοπραξίες** που συνάπτονται είτε μεταξύ των χρηματιστών (νυν ΑΧΕ) είτε μεταξύ επενδυτών και χρηματιστών (ΑΧΕ) και αφορούν χρηματιστηριακά πράγματα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήριο.

Σύμφωνα με την απόφαση ΑΠ 1268/1994 (ΔΕΕ 1995, 523), δίδεται η ερμηνεία της έννοιας της σύμβασης παραγγελίας χρηματιστηριακής συναλλαγής. Η παραπάνω απόφαση αναφέρει ότι: « Η σύμβαση παραγγελίας χρηματιστηριακής συναλλαγής αποτελεί σύμβαση εμπορικής παραγγελίας, κατά τα άρθρα 90 επ. του ΕΝ επί της οποίας έχουν συμπληρωματικά εφαρμογή οι διατάξεις περί εντολής του Αστικού Κώδικα ». Έτσι εφόσον υπάρχει ειδικότερη διάταξη όπως αυτή της παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 3632/1928 της ετήσιας χρηματιστηριακής παραγραφής υπερισχύει έναντι της υπάρχουσας γενικότερης διάταξης.

Το ότι η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή ισχύει **τόσο** για τις αξιώσεις που απορρέουν από χρηματιστηριακές συμβάσεις που συνάπτονται εντός του Χρηματιστηρίου και μεταξύ των μελών αυτού **όσο** και για τις παρεπόμενες συμβάσεις, όπως είναι αυτή της χρηματιστηριακής παραγγελίας που συνάπτεται μεταξύ του μέλους (ΑΧΕ) και εντολέα (επενδυτή-πελάτη), προκύπτει και από τα κατωτέρω:

1) Από άλλες διατάξεις του δικαίου της κεφαλαιαγοράς προκύπτει με σαφήνεια ότι η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή αφορά όλες τις δικαιοπραξίες που συνάπτονται είτε μεταξύ των μελών του ΧΑ (κύριες ή κατά κυριολεξία χρηματιστηριακές συμβάσεις είτε μεταξύ μελών του ΧΑ και τρίτων επενδυτών (παρεπόμενες χρηματιστηριακές συμβάσεις) Το άρθρο 65 παρ. 1 του ν. 2533/1997 «*Διαδικασία λήψης απόφασης για παροχή αποζημιώσεων από το Συνεγγυητικό*» (όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 13 Ν. 2651/1998) ορίζει: «*Το Συνεγγυητικό δεν θα υποχρεούται στην παροχή αποζημίωσης για καλυπτόμενες υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια άρσης της κάλυψής τους από το Συνεγγυητικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 64 του παρόντος ή για συναλλαγές ως προ τις οποίες οι απαιτήσεις έχουν παραγραφεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 παρ. 6 του ν. 3632/1928 (ΦΕΚ 137^Α'), όπως ισχύει*»

2) Εξάλλου σύμφωνα και με την παλαιά **εισηγητική έκθεση της 2ας Δεκεμβρίου 1927** από τον τότε Υπουργό Εθνικής Οικονομίας Ν. Βελέντζα προς τη Βουλή των Ελλήνων κατά την ψήφιση του νόμου 3632/1928 (ο οποίος αντικατέστησε τον ν.1308/1918), στο άρθρο 7 αυτής αναφέρεται: «*Μεταβάλλονται αι διατάξεις περί εκτελέσεως των εκ χρηματιστηριακών συναλλαγών απαιτήσεων κατά των εις αδυναμίαν περιορισμένων χρηματιστών κατά τρόπον εξασφαλίζοντα επαρκώς και ταχέως τα συμφέροντα των χρηματιστών και πελατών*» και ιδίως στο άρθρο αυτής αναφέρεται: «*κανονίζεται κατά ικανοποιητικόν τρόπον τα των αμοιβαίων εγγυήσεων και τα της καταβολής των διαφορών προς εξασφάλισιν χρηματιστών και πελατών*». Στη συνέχεια αναφέρεται στο άρθρο 9 της εισηγητικής έκθεσης ότι : «*-Τέλος συνιστάται Ειδικόν Δικαστήριον δια την εκδίκασιν των εκ Χρηματιστηριακών συναλλαγών διαφορών.Αι Χρηματιστηριακαί συναλλαγαί ως εκ της φύσεως επιβάλλουσιν εξαιρετικὴν γοργότητα, ου μόνον ως προς την σύναψιν αυτών, αλλά και δια την ρύθμισιν των εκ τούτων διαφορών*» (βλ. Κώδιξ Θέμιδος 1928, σελ.222).

Από την ανωτέρω εισηγητική έκθεση σαφέστατα προκύπτει ότι ο σκοπός του τότε νομοθέτη ήταν να υπαγάγει τόσο τις διαφορές μεταξύ

πελατών και χρηματιστών όσο και των χρηματιστών μεταξύ τους που πηγάζουν από χρηματιστηριακές συναλλαγές, σε μία ιδιαίτερος βραχύχρονη παραγραφή, προκειμένου να μην αποδυναμώνονται οι ειατέρωθεν αξιώσεις.

3) Τέλος δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί και το γεγονός ότι γενικά στο δίκαιο των αξιογράφων ισχύουν σύντομες παραγραφές προκειμένου να μην αποδυναμώνονται οι αξιώσεις των συμβαλλομένων. [(Στη συναλλαγματική οι απαιτήσεις του κομιστού κατά των οπισθογράφων, του ειδότη και των τριτεγγυητών παραγράφονται μετά από ένα έτος από τη χρονολογία του εμπροθέσμου συνταχθέντος διαμαρτυρικού. Οι απαιτήσεις των εξ αναγωγής κομιστών παραγράφονται μετά από 6 μήνες. Στην επιταγή προκειμένου περί της αγωγής του κομιστού κατά του ειδότη και των λοιπών εκ της επιταγής υποχρέων (οπισθογράφων, τριτεγγυητών) ο χρόνος παραγραφής είναι 6 μήνες, ενώ για το γεωργικό ενεχυρόγραφο βλ. άρθρο 8 του ν. 2184/1920 όπου η παραγραφή είναι δεκαήμερη)].

4) *Εξάλλου, δεδομένου ότι ο νόμος ορίζει βραχύτερο χρόνο παραγραφής για τις αξιώσεις που πηγάζουν από χρηματιστηριακές συναλλαγές, στον ίδιο χρόνο παραγραφής υπάγεται σε κάθε περίπτωση και η αξίωση του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Σε αντίθετη περίπτωση θα ματαιώνονταν τα αποτελέσματα της παραγραφής ως νόμιμης αιτίας ex lege διατήρησης του πλουτισμού. Έτσι έχει παραγραφεί η ένδικη αξίωση και κατά το μέρος που στηρίζεται στην αμέσως προηγούμενη βάση (αυτά δέχεται και η απόφαση του Μον.Πρωτ.Αθην.2215/2001 (Ασφαλιστικά Μέτρα)/Δ.Ε.Ε. 4/200, ΠολΠρΘεσ 965/2004 εις ΕΤρΑξΧρΔ 2004 σελ 220, αλλά και ΠολΠρΑθ 5025/2001 εις ΕΤρΑξΧρΔ 2004 σελ 222 και ΠολΠρΑθ 5026/2001 αδημος, ΜονΠρΑθ 3106/2003 εις ΕΤρΑξΧρΔ 2004 σελ 214, Φίλιος, Ειδικό Ενοχικό σελ. 172 υπ' αριθμ. 904).*

Τέλος η (εσπευσμένη) εξαφάνιση της διάταξης της παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 3632/1928 είναι και ο ένας από τους δύο λόγους όπου δεν ψηφίστηκε από την ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ο Κώδικας της Κεφαλαιαγοράς τον Ιανουάριο του 2004.

Έτσι ο ισχυρισμός της ενάγουσας-εικαλούσας χρηματιστηριακής ότι είναι μη νόμιμη η ένσταση της ετήσιας χρηματιστηριακής παραγραφής με το αιτιολογικό ότι αυτή (η ετήσια) αφορά μόνο τις αξιώσεις που πηγάζουν από τις σχέσεις μεταξύ μελών Χρηματιστηρίου, ενώ οι αξιώσεις που πηγάζουν από τις παρεπόμενες χρηματιστηριακές συμβάσεις (παραγγελίες) μεταξύ επενδυτών και μελών ισχύει η πενταετής παραγραφή ή η εικοσαετής, δεν είναι εν προκειμένω ορθή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ετήσια χρηματιστηριακή παραγραφή ισχύει **τόσο** για τις αξιώσεις που απορρέουν από χρηματιστηριακές συμβάσεις που συνάπτονται εντός του Χρηματιστηρίου και μεταξύ των μελών αυτού **όσο** και για τις παρεπόμενες συμβάσεις, όπως είναι αυτή της χρηματιστηριακής παραγγελίας που συνάπτεται μεταξύ του μέλους (ΑΧΕ) και εντολέα (επενδυτή-πελάτη), αφού ο παλαιός νόμος κάνει μνεία για «*πάσα αξίωσις*» χωρίς να διακρίνει τις αξιώσεις που πηγάζουν από κύριες ή παρεπόμενες χρηματιστηριακές συμβάσεις.

